

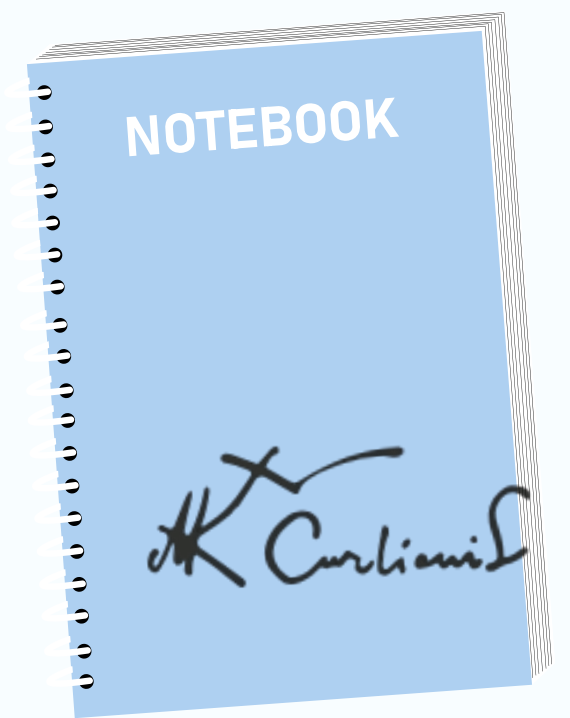
Mokinių amžius: 10–14 metų

Kalbos mokėjimo lygis: A2–B1

Tema: Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Gyvenimo ir kūrybos pėdsakais

Uždavinys: Skaitydami ir aptardami informaciją, mokiniai susipažins su M. K. Čiurlionio gyvenimu ir kūryba, atsakys į klausimus, plės kultūrinę akiratį.

Mokanti mokytoja: Zita Bartkevičienė

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis

K Čiurlionis

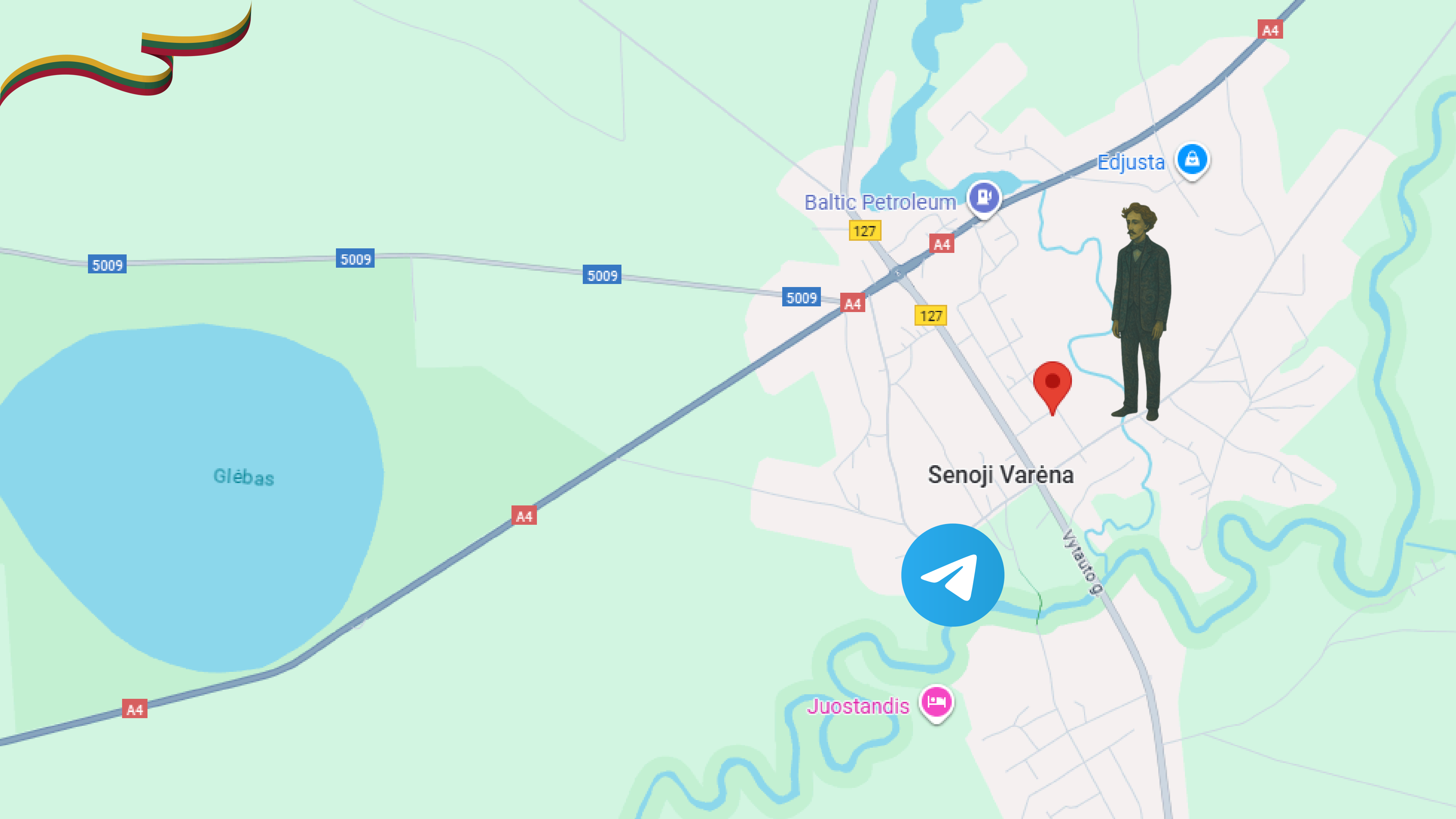

Gimimo vieta ir data

Lietuva, Varėna

- Mikalojus Konstantinas Čiurlionis gimė **Senojoje Varėnoje 1875 m. rugsėjo 22 d.**
- Jis buvo **pirmagimis**, t. y. pirmas vaikas Čiurlionių šeimoje.
- Šv. Archangelo Mykolo bažnyčioje 1875 m. spalio 1 dieną jį pakrikštijo Mikalojumi Konstantinu.

Glėbas

Baltic Petroleum

Edjusta

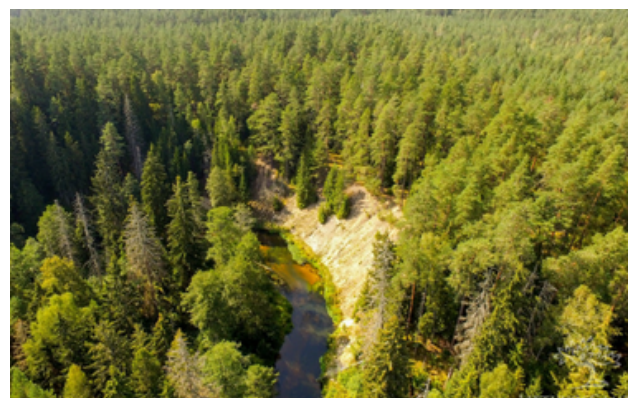
Senoji Varėna

Juostandis

Vytis 9

Senoji Varėna

- **Senoji Varėna** – mažas, senas ir dailus miestelis, įsikūręs **Dzūkijoje**, šalia teka **Merkys**.
- Miestelio pavadinimas kildinamas iš **Varėnės upės** (tekančios pro miestą) pavadinimo, iš deivės Varėnės (žvejų globėjos) legendos, nuo žodžio „varo“, mat buvusio dvaro baudžiauninkai varė žvėris (tapo varovais).
- Dabar miestelis garsėja kaip Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo ir krikšto vieta.

M. K. Čiurlionio tėvai

- **Tėvas** – Konstantinas Čiurlionis (1846–1914), gimęs Guobinių kaime, laisvo valstiečio šeimoje, **vargonininkas**.
- **Motina** – Adelė Marija Magdalena Radmanaitė-Čiurlionienė (1854–1919), gimusi Seirijuose.
- Šeimoje ir su kaimynais kalbėta lenkiškai.

***Pušynai
Eglynai***

9 vaikai: 4 seserys ir 5 broliai

1875 m. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, kompozitorius, dailininkas.

1879 m. Marija Čiurlionytė, tvirto charakterio moteris.

1882 m. Juzė Čiurlionytė, mėgo muziką, norėjo tapti mokytoja.

1884 m. Povilas Čiurlionis pianistas, vargonininkas, chorvedys ir architektas.

1886 m. Valerija Čiurlionytė, muziejininkė.

1887 m. Stasys Čiurlionis, inžinierius ir politikas.

1890 m. Petras Čiurlionis, mėgęs muziką.

1891 m. Jonas Čiurlionis, vargonininkas ir muzikos mokytojas.

1898 m. Jadvyga Čiurlionytė, etnomuzikologė, muzikos mokytoja ir dėstytoja.

Ratnyčia ir M. K. Čiurlionis

- 1876 m. Čiurlionių šeima su mažuoju sūneliu atvyko gyventi į **Ratnyčią**, kur teka upė **Ratnyčia**.
- M. K. Čiurlionio tėvas vargonavo Ratnyčios bažnyčioje, būsimasis dailininkas ir muzikas šiame jaukiame gamtos prieglobstyje praleido antruosius ir trečiuosius gyvenimo metus.

Vargonai

Druskininkai ir M. K. Čiurlionis

- Nuo 1878 m. Čiurlionių šeima persikraustė į **Druskininkus**.
- Čiurlionių šeima čia gyveno iki Pirmojo pasaulinio karo, kai artėjant frontui bėgo į Maskvą.
- 1963 m. čia atidarytas memorialinis muziejus (V. Čiurlionytės-Karužienės pastangų dėka).

Druskininkai

Pirmieji talentai

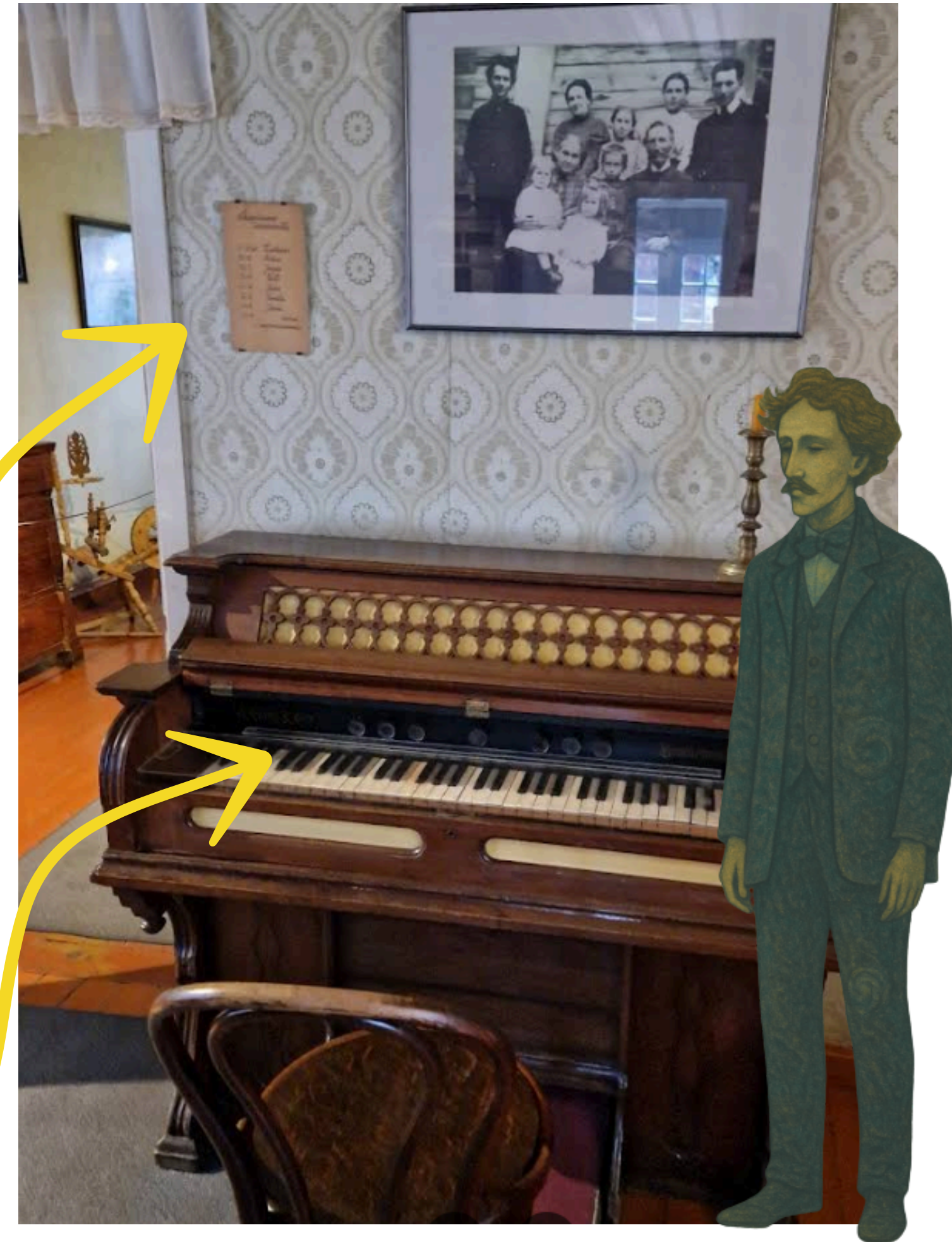
- Būdamas 5-erių (1880 m.) M. K. Čiurlionis jau mokėjo skambinti pianinu iš klausos.
- Būdamas 7-erių (1882 m.) jau išmoko skaityti natos.
- Tėvas muzikos mokė visus savo vaikus. Vaikai grojo pagal tvarkaraštį.

Tvarkaraštis

Natos

Pianinas

1 klausimų stotelė

- Kur gimė M. K. Čiurlionis?
- Kas buvo M. K. Čiurlionio tėvas?
- Kiek vaikų augo kūrėjo šeimoje?
- Kur gyveno M. K. Čiurlionio šeima?
- Kelerių metų M. K. Čiurlionis pradėjo skambinti pianinu?

1 klausimų stotelė

- Kur gimė M. K. Čiurlionis?
- Kas buvo M. K. Čiurlionio tėvas?
- Kiek vaikų augo kūrėjo šeimoje?
- Kur gyveno M. K. Čiurlionio šeima?
- Kelerių metų M. K. Čiurlionis pradėjo skambinti pianinu?

Muzikos studijos

- **1885 m.** M. K. Čiurlionis baigė Druskininkų mokyklą. Tėvo pamokytas laisvai skambino pianinu ir vargonais. Artimas šeimos bičiulis daktaras rekomendavo jį kunigaikščiui Mykolui Oginskiui, Plungėje turėjusiam orkestro mokyklą.
- **1889–1893 m.** M. K. Čiurlionis mokėsi **Plungėje**, M. Oginskio dvare įsteigtoje orkestro mokykloje mokėsi groti įvairiais instrumentais, giedojo chore. Pradėjo komponuoti, laisvalaikiu piešti. Nuo 1892 m. – kaip orkestro fleitininkas – gavo ne tik išlaikymą, bet ir algą. Koncertuodavo Plungėje, Rietave, Palangoje, Rygoje.

Plungės dvaras

Fleita

Varšuva, Leipcigas ir M. K. Čiurlionis

- 1894–1899 m. M. K. Čiurlionis studijavo **Varšuvos muzikos institute**.
- 1900 m. sukūrė *Polonezą* pučiamųjų orkestrui, *Nokturną* fis-moll.
- 1900–1901 m. sukurta **simfoninė poema „Miške“**, ją skyrė savo draugui E. Morawskiui. Konkurse pelnė specialų žiuri pagyrimą. Pirmą kartą ši simfoninė poema buvo atlikta tik 1912 m. Peterburge, minint mirties metines.
- 1901–1902 m. M. K. Čiurlionis studijavo **Leipcigo konservatorijoje**, gavo Leipcigo konservatorijos mokytojo pažymėjimą.

*Poema prasideda
tyliais, plačiais
akordais, tokiais,
kaip kad tylus ir
platus yra lietuviškų
pušų ošimas.*

M. K. Čiurlionis ir dailė

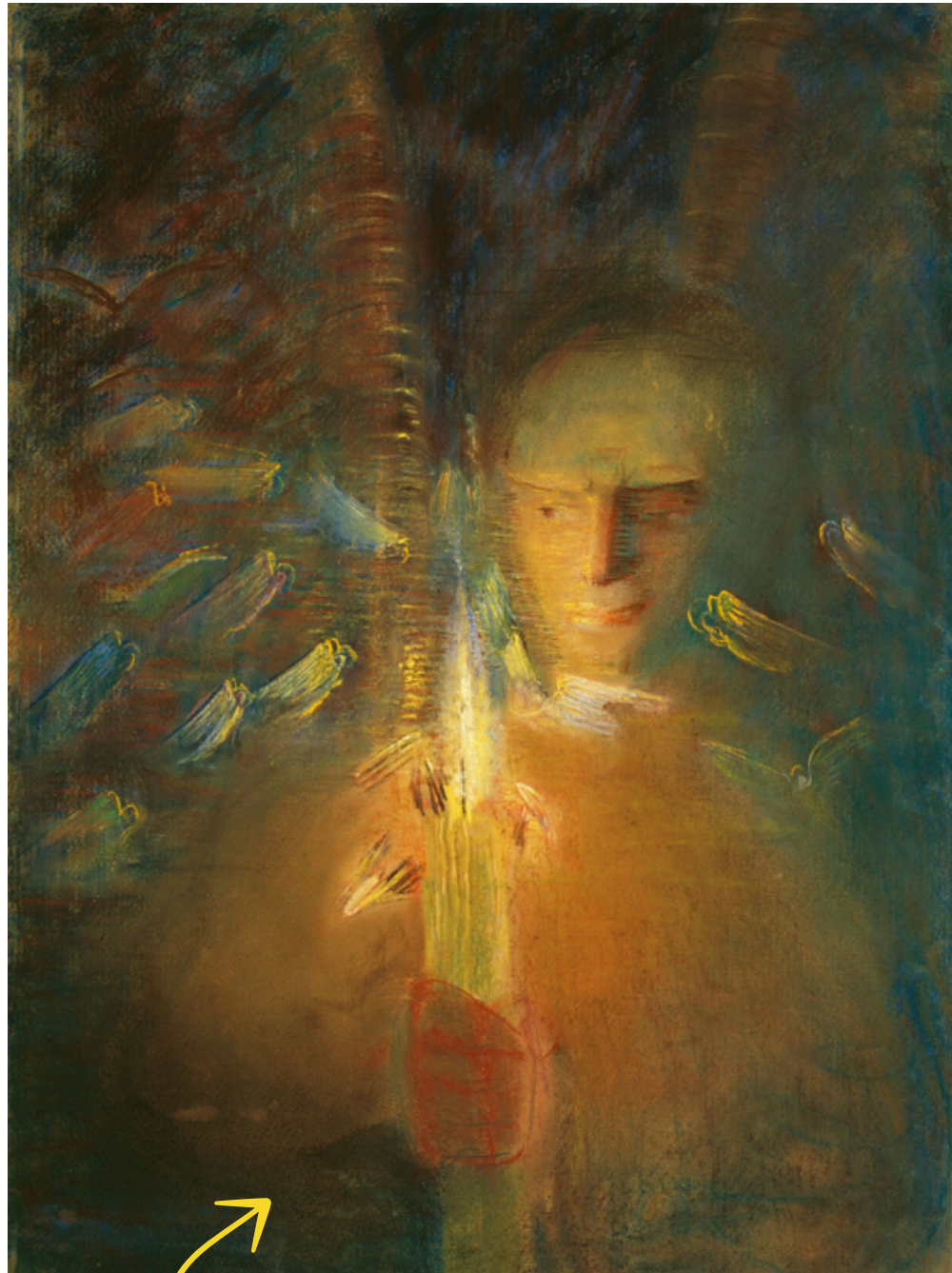
- 1902 m. M. K. Čiurlionis grįžo į Varšuvą, mokėsi **piešimo mokykloje**.
- 1903 m. net atsisakė pasiūlymo dėstyti Varšuvos muzikos institute, nes tai varžytų jo dailės studijas.
- 1904 m. Čiurlionis pradėjo mokytis **Varšuvos dailės mokykloje**.
- 1905 m. ten surengta jo darbų **paroda**: rodyta 10 paveikslų iš ciklo „Fantazijos“.
- 1905 m. Čiurlionis dalyvavo pirmojoje metinėje Varšuvos dailės mokyklos parodoje – eksponavo ciklą „Audra“ ir kt.
- 1905–1906 m. harmonizavo lietuvių liaudies dainas. Laiške Povilui rašė, kad yra nusprendęs „*visus savo buvusius ir būsimus darbus skirti Lietuvai*“. Dar piešė, dalyvavo tapybos parodose. Parašė literatūrinius laiškus – tai „**Laiškai Devdorakėliui**“.

Ciklas „Fantazijos“.
Paveikslai nutapyti
1904–1905 m. Išliko 6
paveikslai.

M. K. Čiurlionio mintys

„Tiesa“, 1905 m.

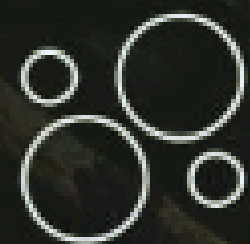
Žvakė – žmogaus dvasios
šviesos simbolis.

- „Meilė - tai akimirka, švystelėjanti visų saulių ir žvaigždžių visatos spindesiu.“
- „Vienatvė yra mano didysis mokytojas ir bičiulis.“
- „Meilė - tai vieškelis į saulę, grįstas aštriais deimantais, kuriuo turi eiti basas.“
- „Bet reikia turėti šviesos su savimi, iš savęs, kad šviestum tamsybėse visiems ant kelio stovintiems, kad jie išvydę patys rastų šviesos savyje ir eitų savo keliu, kad nestovėtų tamsybėse.“

Aš esu pasiryžęs visus savo buvusius ir
būsimus darbus skirti Lietuvai.

SENTENCIJOS.net

Kai kurios Čiurlionio mintys tapo *skrajojančiais posakiais..*

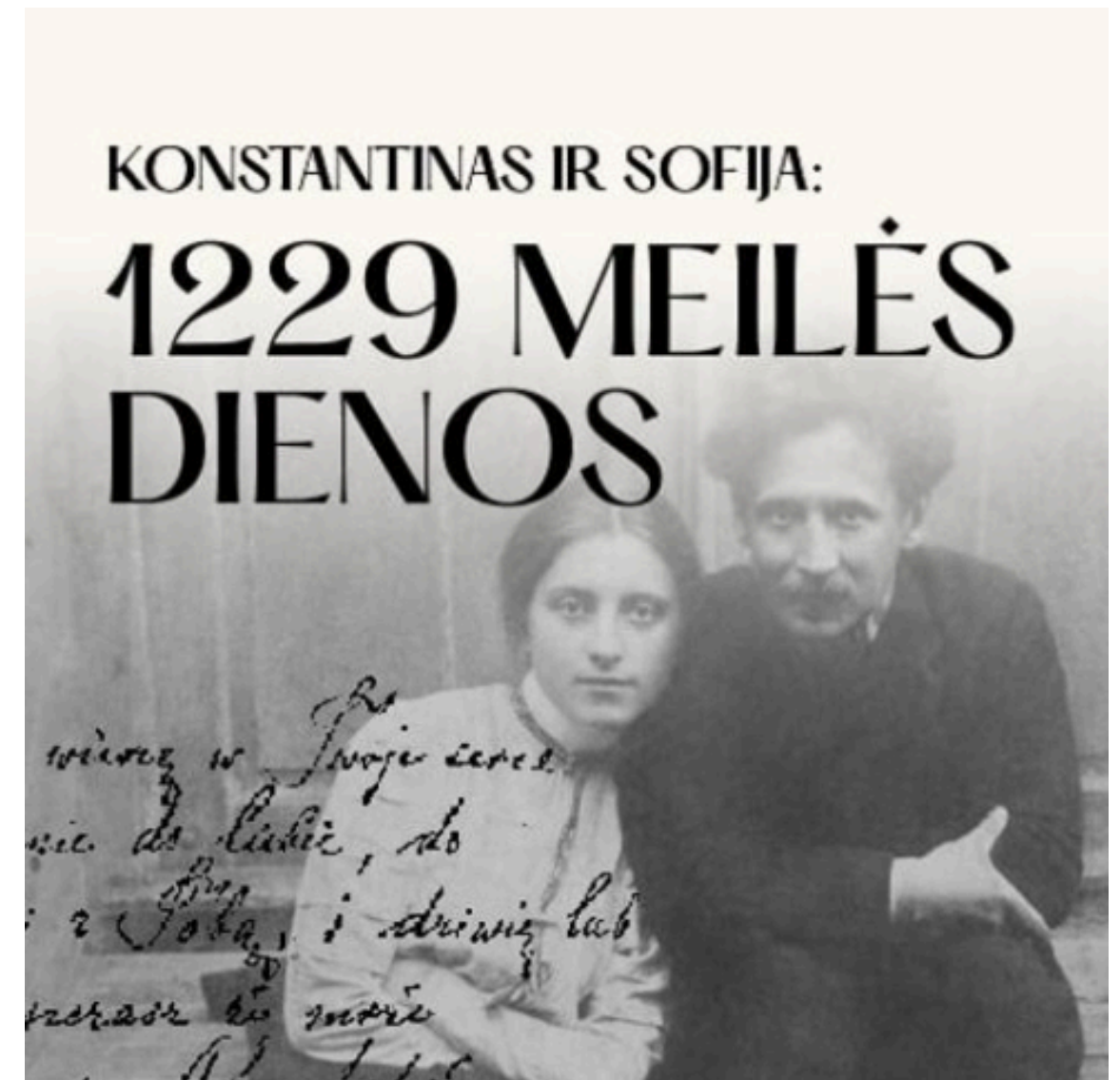
M. K. Čiurlionis ir Vilnius

- 1907 m. rudenį M. K. Čiurlionis persikėlė gyventi į **Vilnių**.
- Susipažino su rašytoja **Sofija Kymantaite**, kuri mokė Čiurlionį lietuvių kalbos, o 1909 m. su ja susituokė.
- Tai buvo kūrybinio pakilimo laikas, kai Čiurlionis intensyviai kūrė muziką (baigė simfoninę poemą „Jūra“), daug tapė, aktyviai dalyvavo visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje.

Didi, galinga, puiki jūra!

M. K. Čiurlionio namai,
Savičiaus g. 11 Vilnius

Pirmoji lietuvių dailės paroda

- **1907** metų sausio 9–vasario 28 dienomis Vileišių rūmuose, Vilniuje, įvyko **Pirmoji lietuvių dailės paroda**. Tai buvo svarbus įvykis, žymintis lietuvių dailės istorijos etapą.
- Šioje parodoje Čiurlionis pristatė **33 darbus**.

Vilnius, Vileišių rūmai

1903–1904 m. paveikslas
„Ramybė“

Kalnas ir degantys žvejų laužai.

Plakatas

Gyvenimo pabaiga

- **1908 m.** M. K. Čiurlionis išvyko į **Sankt Peterburgą**. Kūrė, tapė, dalyvavo parodose, aktyviai veikė kultūros pasaulyje.
- Kovo pabaigoje abu Čiurlioniai grįžo į **Lietuvą**, gyveno Druskininkuose, paskui Plungėje.
- Įtemptas kūrybinis darbas ir nuolatiniai nepritekliai palaužė Čiurlionio sveikatą.
- **1910 m.** M. K. Čiurlionis buvo paguldytas į Pustelnike (netoli Varšuvos) esančią Raudonojo dvaro sanatoriją.
- Tuo metu jo darbai eksponuojami Rygoje, Sankt Peterburge, Maskvoje, Minske.
- **1910 m. gegužės 30 d.** (pagal naująjį kalendorių – birželio 12 d.) gimė duktė Danutė.
- **1911 m.** sveikata vis gerėjo, bet kovo pabaigoje pasivaikščiojimo metu M. K. Čiurlionis peršalo ir susirgo plaučių uždegimu.
- **1911 m. kovo 28 d.** (pagal naująjį kalendorių – balandžio 10 d.)
- M. K. Čiurlionis mirė sanatorijoje. Palaidotas Vilniuje, Rasų kapinėse.

Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė ir dukra Danutė

M. K. Čiurlionio kapas Rasų kapinėse Vilniuje

M. K. Čiurlionis – lietuvių tautos genijus

- M. K. Čiurlionis – lietuvių kompozitorius, dailininkas, kultūros veikėjas.
- Nutapė apie **300** tapybos paveikslų.
- Sukūrė apie **400** muzikos kūrinių. Lietuvių profesionaliosios muzikos pradininkas. Harmonizavo apie 40 lietuvių liaudies dainų.
- Keliaudamas fotografavo, išliko nuotraukų albumėlis.
- Mėgino jėgas literatūroje. Rašė lenkiškai.
- Gilinosi į pasaulio paslaptis, kūrė simbolistinius, abstrakčius vaizdus.
- Čiurlionis nėra tik dailininkas ir muzikantas – jis yra lietuviško tapatumo ir kultūros ikona.

2 klausimų stotelė

- Kur M. K. Čiurlionis mokėsi muzikos?
- Kokias simfonines poemas sukūrė kompozitorius?
- Kas mokė M. K. Čiurlionį lietuvių kalbos?
- Kiek tapybos darbų dailininkas pristatė Pirmojoje lietuvių dailės parodoje?
- Kas buvo M. K. Čiurlionis?

**3 stotelė.
Raskite
žodžius ir
paaiškinkite,
kaip jie susiję
su M. K.
Čiurlionio
gyvenimu ir
kūryba.**

N	S	I	M	F	O	N	I	N	È	P	O	E	M	A
C	M	V	S	E	P	R	O	D	A	N	U	T	È	V
F	Č	A	Z	R	P	K	M	A	G	W	A	L	O	A
P	I	R	M	A	G	I	M	I	S	A	Y	E	S	R
I	U	G	N	T	A	P	C	L	G	M	M	I	O	Š
A	R	O	R	N	D	L	K	È	B	U	E	P	F	U
N	L	N	D	Y	M	U	Z	I	K	A	R	C	I	V
I	I	I	K	Č	L	N	M	D	Z	Ū	K	I	J	A
N	O	N	C	I	W	G	D	Z	A	Y	Y	G	A	C
A	N	I	V	A	R	È	N	A	T	O	S	A	T	D
S	I	N	T	O	N	V	I	L	N	I	U	S	M	V
K	S	K	D	A	I	L	È	S	P	A	R	O	D	A
T	V	A	R	K	A	R	A	Š	T	I	S	I	R	S
E	U	S	P	Z	C	M	T	O	J	E	L	W	I	D
I	X	D	J	V	A	R	G	O	N	A	I	T	S	R

3 stotelė. Ar pavyko rasti šiuos žodžius?

- Dailė
- Dailės paroda
- Danutė
- Dzūkija
- Leipcigas
- Merkys
- Muzika
- Plungė
- Ratnyčia
- Simfoninė poema
- Sofija
- Varėna
- Varšuva
- Vilnius
- natos
- pianinas
- pirmagimis
- tvarkaraštis
- vargonai
- vargonininkas
- Čiurlionis

Įsivertinkime

**Sėkėsi puikiai, viską
supratau ir atlikau!**

**Sėkėsi gerai, daug ką
supratau ir atlikau!**

**Liko daug klausimų,
galėčiau geriau!**